

EK-2: ÇAĞDAŞ BEKLENTİLER, GÖSTERGELER VE MEVCUT DURUM

No	ÇAĞDAŞ BEKLENTİLER	GÖSTERGELER	MEVCUT DURUM
1	Koşullanmama Özgürlüğü ; insan doğuştan doğru-iyi-güzel'e eğilimlidir.	1.1. Koşullandırma yaygınlığı 1.2. Kuşkusuzluk yaygınlığı 1.3. Moral açıdan duyulan güven	1.1. Mevcut Milli eğitim sistemiyle, üçüncü bin yılın eğitim sistemleri arasındaki en büyük fark, <i>koşullandırma</i> açısından. İster devletin resmi eğitim politikasını gerçekte uygulayan, ister bu politikaya uyar görünmekle birlikte dini ağırlıklı eğitim veren ve isterse devletin koyduğu kurallara aykırı eğitim yapan kurumlar olsun tamamı, <i>koşullandırma</i> 'yı tartışmasız bir metot olarak benimsemişlerdir. Daha da vahimi, <i>koşullandırma</i> her siyasal görüşteki toplum kesiminde zorunlu, hatta yararlı görülen bir kavram haline gelmiştir. Mevcut anlayışa göre eğitimin biricik yöntemi koşullandırmadır. 1.2. Koşullandırma konusunda olduğu gibi kuşkusuzluk da ¹ Türk Milli Eğitim sisteminin temel özelliklerindedir. Mevcut okullar içinde kuşkusuzluğu benimsememiş okul sayısı ihmal edilebilir düzeydedir ² . 1.3. Başta Milli Eğitim Temel Yasası'nın amaç maddeleri olmak üzere tüm mevzuat ve uygulamalar, genelde insanın, özelde ise çocuk ve gençlerin istedik doğru, iyi ve güzel'lere ancak " yoğurularak " kavuşturulabileceğini kabul etmektedir. Çok sayıda örnekten birisi, her düzeydeki eğitim kurumunda yapılan sınavlarda uygulanan " gözetim "dir. Öğrencilerin, başkalarının bilgilerini çalmaya (kopya) doğal eğilimli olduğu varsayımına dayalı " gözetimli sınav " geleneğine alternatif olan " gözetimsiz sınav " (<i>honour system</i>) yöntemine, başta öğretmenler ve veliler karşı çıkmakta, çocukların bu hırsızlığı yapacaklarına emin olduklarını iddia etmektedirler. Gerçekte ise, kısa bir süre uygulamadan sonra, kopya çekenlerin sayısı tedricen azalmakta, belli bir süre sonra ise minimuma varmaktadır. O minimum ise, gözetim altında da eski alışkanlıklarını sürdüren bir azınlıktır. Özet olarak mevcut eğitim sistemi çocuk ve gençlerin doğru, iyi ve güzel'e eğilimli olduğu kabulüne dayalı değildir. Çocuk ve gençlerin "güvenilmez" kişiliklere sahip olduğu varsayımının daha ileriki yıllarda ne gibi sosyal sorunlara yataklık edeceği ise açıktır.
2	İnsan, bir " <i>Süper Öğrenici</i> "dir. İhtiyacı olan bilgi-beceri-davranışları sezinlemedeki yüksek yeteneğe sahiptir.	2.1. Kendi-kendine öğrenme yaygınlığı	2.1. Mevcut eğitim sisteminin çocuk ve gençlere güvensizliği yalnız moral açıdan değil, <i>öğrenebilme yeteneği</i> açısından da geçerlidir. Okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim kurumlarındaki hakim eğitim yöntemi, kişilerin milyon yıllık öğrenme deneyimlerinin genetik birikimini reddeden, "öğretme"ye dayalı değişmez metottur. "Öğrenci Merkezli" olarak adlandırılan sistemle eğitim yaptığını ifade eden okullarda dahi kastedilen, öğretmen nezaretinde, öğretmenin yönlendirmesine göre ve öğretmenin çizdiği müfredat sınırları içinde yapılan eğitimidir. Çocuk ve gençlerin öğrenebilme yeteneklerine karşı gösterilen güvensizlik o denli derindir ki, bizzat öğrenciler kendi başlarına öğrenemeyeceklerine inandıklarını belirtmektedirler. Moral güvensizlikle birlikte ele alındığında, bir <i>toplam güvensizlik</i> ortaya çıkmaktadır.
2(devam)	İnsan, bir süper öğrenicidir....	2.2. Eğitsel ihtiyaçları kişinin kendisinin belirlemesi	2.2. Yaygın mesleki eğitimdeki kısa süreli kurslar hariç tutulursa her düzeydeki eğitim kurumunda eğitsel ihtiyaçlar kişilerin dışında –merkezi olarak ya da eğitim kurumlarında- belirlenir.
3	Yaşam Boyu Öğrenme	3.1. Öğrenmenin ne ölçüde zevkli bulunduğu 3.2. Yaşam standartlarını	3.1. Öğrencilerin çoğu için eğitim yaşamı, bir an önce kurtulması gereken bir sıkıntıdır. 3.2. Böyle bir değer ölçüsünün mevcut olmadığı ; bunun yerine, mevcut bilgi-beceri-davranış düzeyini

¹ Kuşkusuzluk, Farsça kökenli *ez-ber* sözcüğü ne karşılık kullanılmaktadır. Zaman içinde ezber sözcüğünün anlam değiştirerek, bir öğrenme yöntemi olan "belleme" (*memorization*) yerine kullanılır duruma gelmesi gerçek bir talihsizliktir. Böylece ezber (Ing. *by heart*, Fr. *par coeur*), en tehlikeli zihinsel alışkanlıklardan birisi olan *kuşkusuzluk* olarak değil, kullanımında bir sakınca olmayan bir kavram olarak yerleşmiştir. Bir anlamda, kuşkusuzluk olgusunu karşılayan bir terim Türkçe dilinden yok edilmiş olmaktadır. Bu gerçekten büyük bir şanssızlıktır.

² okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, yüksek öğretim kurumlarının toplam sayısı yaklaşık olarak 70.000dir. Bu sayı içinde, BEYAZ NOKTA® VAKFI tarafından yürütüldüğü bilinen Ezbersiz Eğitim Projesi ne katılan 5 özel kolej (Bursa-Namık Sözeri Koleji, İstanbul-Özel Moda Koleji, İzmir-Özel İzmir Koleji, İzmir-Özel Ekin Koleji, Tarsus-Özel Kıvılcım Koleji) ve İzmir Dokuz Eylül Tıp Fakültesi nce uygulanan Aktif Eğitim Projesi hariç tutulursa, ezbersizlik temelinde eğitim yapan toplam kurum sayısı 20'yi geçmemektedir ki bu % 0.03

No	ÇAĞDAŞ BEKLENTİLER	GÖSTERGELER	MEVCUT DURUM
		yükseltmek için yeni bilgi-beceri-davranışlar edinmenin, ne ölçüde kabul gören bir değer olduğu	değiştirmeksizin daha çok hak sağlamak ve bunu da işverenlerin (kamu ya da özel) sağlaması gereken bir vecibe olduğu yolunda bir eğilimin olduğu söylenebilir.
4	Öğrenme, yapay ortamlarda (sınıf, laboratuvar vb) değil, gerçek yaşam kesitlerini içeren senaryolar içindedir.	4. Çeşitli kurumlarda yapılan eğitimlerin, Zenginleştirilmiş Öğrenme Ortamı kavramına uygunluğu	4. Eğitimler büyük ölçüde derslik ve laboratuvar ortamlarında yapılmaktadır. Yaygın mesleki eğitimde ise işyerlerinin doğal ortamlarından yararlanılmaktadır.
5	Bütünleri parçalayarak, birbirinden ayrı dersler şeklinde öğretme yerine, gerçekçi yaşam senaryoları içinde "bütün" olarak öğrenme	5. Senaryo Temelli Eğitim yönteminin yaygınlığı	5. Eğitim kurumlarında uygulanan yöntem, eğitsel hedeflerin parçalanıp ayrı dersler olarak işlenmesidir. Varsayım, öğrencinin bu ayrı parçaları birleştirip "bütün"ü kompoze edebileceğidir. Gerçekte bu mümkün olmamaktadır.
6	Öğrenme özgürlüğü : Öğrenme imkanları herkes için kolay erişilebilirdir.	6.1. Genç nüfusun eğitilmişlik düzeyi 6.2. Arzulanan yaşam düzeyine karşı gelen geliri elde edebilmek için gereken öğrenme kaynaklarına özgürce erişim imkanı	6.1. Bkz (2.4.6). GRAFİK: 20-24 yaş arasındaki nüfus içinde en yüksek eğitimi ortaokul ilk sınıflardan terk olan kişilerin oranı. 6.2. Çeşitli düzeydeki öğretim kurumu mezunlarının iş bulabilme imkanları konusunda güvenilir veriler yoktur. Başta genel lise ve açık öğretim fakülteleri mezunları olmak üzere mezunların iş bulma imkanları düşüktür. Bunun yalnızca eğitim sistemiyle değil, aynı zamanda işgücü piyasasının durumunu etkileyen diğer faktörlerle de ilgisi olduğuna işaret edilmelidir. Bununla beraber genel bir kanı olarak, az sayıdaki yüksek öğretim kurumu ile teknik lise mezunlarının daha kolay iş bulabildikleri, diğerleri için bu imkanların oldukça sınırlı olduğu söylenebilir.
7	Kamu kaynaklarının öğrenme imkanları tesisi amacıyla tahsisinde en yüksek öncelik	6.1. Bütçe payları	7.1. Konsolide bütçe içinde Milli Eğitim Bakanlığının payı . Bkz. (2.4.7) TABLO 7.2. Konsolide bütçe içinde Yüksek Öğretim Kurulunun payı . Bkz. (2.4.7) TABLO